

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԵՂԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԴԼԱՆ

Համայնք: Վայք խոշորացված համայնք
Երկիրը: Հայաստան

Այցելեք մեզ և կդառնանք Ձեր ուղեկիցը ...

Ամսաթիվ 01.09.2018թ

ք. Վայք 2018թ.

Հարգելի հյուրեր, հարգելի վայրեցիներ,

Յուրաքանչյուր համայնքում հարմարավետ կենսակերպը պայմանավորված է բարեկարգ փողոցների և բակերի, գեղատեսիլ այգիների և պուրակների, մանկական խաղահրապարակների, մարզական և առևտրի կենտրոնների, փարբեր ենթակառուցվածքների առկայությամբ:

Վայքի համայնքապետարանի վերջին փարիների գործունեությունը ուղղված է համայնքային տնտեսության արդյունավետ կառավարման, համայնքային ենթակառուցվածքների կայուն և բնականոն զարգացման, միջավայրի բազմազանության, մեր համայնքի բնակչության կյանքի և գործունեության որակի բարձրացման չափանիշների ապահովմանը՝ համայնքի համաչափ զարգացման համատեքստում:

Վստահեցնում եմ ձեզ, որ հեղինակական աշխատանքի և համատեղ ամենօրյա ջանքերի շնորհիվ, մոտ ապագայում մենք կունենանք ավելի մաքուր ու բարեկարգ, զարգացած տնտեսությամբ ճանաչված համայնք:

Համայնքը 2017թ. օգոստոսի 8-ին միացել է «Համայնքի ղեկավարներ հանուն տնտեսական զարգացման» Եվրոպական Միության նախաձեռնությանը՝ նպատակ ունենալով մշակելու և իրագործելու համայնքի տնտեսական զարգացման պլանը, որն արդյունք է համայնքի բնակչության բոլոր շերտերի համատեղ ջանքերի:

Համայնքի ղեկավար Թ. Ավետյան

Պլանի օրինակն ստանալու համար, խնդրում ենք կապ հաստատել.

Անուն՝ Արամ Հովսեփյան , ՏՏՁՊ պատասխանատու

Պաշտոն՝ ՏՏՁ պատասխանատու

Հասցե՝ ք. Վայք, Շահումյան 18

Հեռախոս՝ 098661129

Ֆաքս՝ 028292838

Էլ հասցե՝ m4eginvayk@gmail.com

Կայք՝ www.vayk.am

2. Ամփոփագիր

Վայք համայնքի տնտեսական զարգացման ծրագիրը մշակվել է «Համայնքի ղեկավարներ հանուն տնտեսական զարգացման» նախաձեռնությանը Վայք համայնքի ադամակցության շրջանակում: Ծրագրում ներկայացվում է Վայք համայնքի տնտեսության ներկա վիճակը, համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերը, տնտեսության զարգացման հնարավորությունները և սպառնալիքները, ինչպես նաև առաջարկվում են գործողություններ, որոնք կհանգեցնեն համայնքի տնտեսության գերակա ուղղությունների զարգացմանը:

Ըստ ծրագրով սահմանված համայնքի զարգացման տեսլականի՝

Համայնքը գյուղատնտեսական մթերքների արտադրության և վերամշակման տարածաշրջանային կենտրոն է, բարեկարգ ու մաքուր, բնակչության համար բավարար կենսապայմաններ ունեցող և տարանցիկ զբոսաշրջության սպասարկման լայն հնարավորություններով:

Այս տեսլականին հասնելու համար համայնքը ծրագրով սահմանել է հիմնական նպատակներ, այն է՝

- Համայնքում ունենալ գրավիչ ներդրումային միջավայր
- Փոքր և միջին բիզնեսի զարգացում
- Մրցունակ գյուղմթերքների արտադրության աճ
- Համայնքում ապահովել կայուն զբոսաշրջություն

Համայնքն ունի գյուղմթերքների արտադրության և վերամշակման լայն հնարավորություն, նախատեսվում է պտղաբուծության և խաղողագործության մեջ մինչև 2021թ. ապահովել մինչև 40 մլն. դրամի ներդրումներ: 2018-2019թ. ԱՄՆ ՄԶԳ-ի և համայնքի համաֆինանսավորմամբ, գյուղատնտեսության և համայնքի բնակավայրերի ենթակառուցվածքների զարգացման համար արդեն կատարվել է 200 մլն. դրամից ավել ներդրումներ: Նախատեսվում է նաև մինչև 2021թ. համայնքում գիշերակացի համար կանգ առնող զբոսաշրջիկների թիվը հասցնել 15000-20000-ի: Նախատեսվում է Հերիերի ջրամբարի հարևանությամբ ստեղծել տուրիստական հանգրվան, իր բազմապրոֆիլ հնարավորություններով, տարեկան ապահովելով մինչև 1000-2000 գիշերակացերով:

Հաշվի առնելով Վայքի համայնքային բյուջեի սահմանափակումները՝ գործողությունների իրականացման համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցներ նախատեսվում է ներգրավվել նաև պետական բյուջեից, դոնոր կազմակերպություններից և մասնավոր ձեռնարկություններից ու կազմակերպություններից:

3. Բովանդակություն

1.	Ամփոփագիր	3
2.	Բովանդակություն	4
3.	Աղյուսակների, գծապատկերների և հապավումների	5
4.	Պլանի ներածություն	6
5.	Տեղական տնտեսական զարգացման պլանի մշակման գործընթացը	7
6.	Տեղական տնտեսության վերլուծություն	8
7.	SWOT վերլուծություն	20
8.	Տեսլական և նպատակներ	21
9.	Գործողությունների ծրագիր	1
10.	Հավելվածներ	1

4. Աղյուսակների, գծապատկերների և հապավումների ցանկ

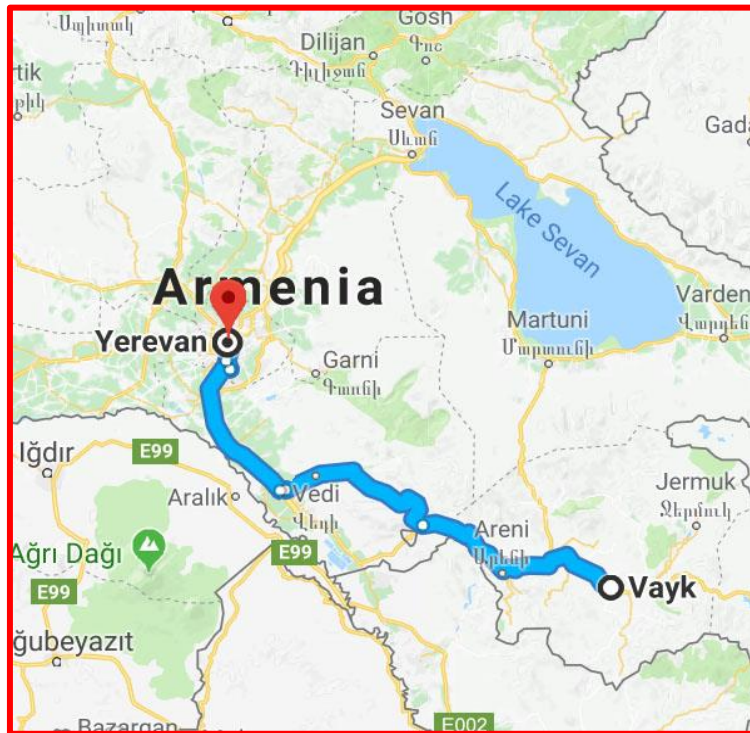
- Աղյուսակ 1 Համայնքային տնտեսության առաջատար ճյուղերը..8
- Աղյուսակ 2. Մասնավոր հատվածի ընկերությունների ցանկը...9
- Աղյուսակ 3. Տեղական գործընկերության գնահատում....10
- Աղյուսակ 4 Զարգացման ոլորտները (ենթաօլորտներ) և նրանց խնդիրները...12
- Աղյուսակ 5. Ֆինանսական ռեսուրսների հասանելիություն13
- Աղյուսակ 6. Վայքի գյուղական բնակակալայրերի հողային ենթակառուցվածքները...14
- Աղյուսակ 7. Հողի և ենթակառուցվածքների նկատմամբ մասնավոր հատվածի կարիքները14
- Աղյուսակ 8Ա. Որակավորված աշխատուժի շուկայում առկա իրավիճակը..16
- Աղյուսակ 8Բ. Պահանջվող հմտությունների և զբաղվածության հնարավորությունների միջև հավասարակշռության ապահովումը տեղական մակարդակում. համակարգային վերլուծություն...17
- Գծապատկեր 1 Արտաքին դիրքավորման անհրաժեշտ քայլերի իրականացում...18
- Աղյուսակ 10. Համայնքի ընկալումը բնակիչների կողմից..18

Հապավումներ

- ՏԻՄ**- Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ
- ՏՏԶՊ** - Տեղական տնտեսական զարգացման պլան
- ՓՄՁ ԶԱԿ** - Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման ազգային կենտրոն
- ՀԿ** - Հասարակական կազմակերպություն
- ԱՎԾ**- Ազգային վիճակագրական ծառայություն
- ԳԱՀ** - Գյուղատնտեսության աջակցության հիմնադրամ
- ՈՒՎԿ** - Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն
- ՓԱՀ** - Փոքր աշխատանքային հանդիպումներ
- ՏՆԿ** - <<Տեխնոլոգիական նորարարական կենտրոն>>

5. Պլանի ներածություն

Համայնքի մասին

Մշտական բնակչությունը 6746

Համայնքի տարածքը 447 հա

Հեռավորությունը Երևանից 135 կմ

Զվարթնոց օդակայանից 146 կմ

Փոթի նավահանգստից 683 կմ

Եղեգնաձորից (մարզկենտրոն) 16 կմ

Ջերմուկից 38 կմ

Ծովի մակարդակից բարձրությունը
1200-1300 մ

Համայնքը կազմավորվել է 2016 թ, ՀՀ Վայոց ձորի Վայք քաղաքային և Ագատեկ, Արին, Զեդեա, Փոռ գյուղական համայնքների միավորումից: Ունի 2017-2021թթ զարգացման ծրագիր՝ հաստատված Վայք համայնքի 2016 թվականի դեկտեմբերի 12-ի որոշմամբ: Նշված պլանային փաստաթղթերի հիմքում դրված է համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման տեսլականը: Տեղական տնտեսական զարգացման այս պլանը մշակված է «Համայնքի ղեկավարներ հանուն տնտեսական զարգացման» նախաձեռնությանը մասնակցելու նպատակով, այն համահունչ է համայնքի զարգացման տեսլականին և համայնքի ընդհանուր զարգացման ծրագրերին: Ի տարբերություն վերջինիս, այն կենտրոնանում է մասնավոր հատվածի զարգացման վրա: ՏՏՁ պլանը մշակվել է քաղաքացիական հասարակության, գործարար համայնքի, ՏԻՄ մարմինների, փոքր աշխատանքային խմբերի /ՓԱՀ/ հետ երկխոսության և սերտ համագործակցության արդյունքում: Նրանք նաև պատրաստ են մասնակցել պլանի իրագործմանն ու վերահսկողությանը:

Սույն փաստաթուղթը կազմվել է «Համայնքի ղեկավարներ հանուն տնտեսական զարգացման» նախաձեռնության ուղեցույցին համապատասխան: ՏՏ զարգացման պլանի իրագործման համար անհրաժեշտ ծախսերը մասնակիորեն կֆինանսավորվեն համայնքային բյուջեի կողմից: Ակնկալվում է նաև ֆինանսավորման միջոցներ ներգրավել տարբեր միջազգային կազմակերպությունների, հիմնադրամների կողմից համաֆինանսավորման, դրամաշնորհների տեսքով:

6. Տեղական տնտեսական զարգացման պլանի մշակման գործընթացը

ՏՏՀ պլանի մշակման գործընթացն իրականացնելու համար ստեղծվել է աշխատանքային խումբ՝ ներգրավելով ՏԻՄ-ի, ՔՀԿ-ի, ավագանու անդամների, Վայքի երիտասարդական կենտրոնի, տեղական արժեշտային մաս կազմող գործարարներից: Աշխատանքները համակարգել է Վայք համայնքի ՏՏ զարգացման պատասխանատու Ա. Հովսեփյանը:

Պլանի մշակման գործընթացը շրջանակում կազմակերպվել են քննարկումներ, հանդիպումներ Վայք քաղաքում, Արին, Փոռ, Ազատեկ, Զեդեա բնակավայրերում, Վայքի Զբաղվածության կենտրոնում, ՓՄՁ ԶԱԿ-ի Վայքի մասնաճյուղում, մարզային վիճակագրական կենտրոնում, տեղի գործարարների հետ: Առաջարկություններ և գաղափարներ են ստացվել շատերից՝ գյուղացիներից, տեղական գործարարներից, ֆերմերներից /Ֆերմերներ՝ Սենիկ Հարությունյան, Վահե Գրիգորյան, հյուրանոցի տնօրեններ Վ. Թովմասյան, Շ. Միքայելյան, Ռ. Ղազարյան, ՀԿ ներկայացուցիչներ Ա. Սաֆարյան, Խ. Մկրտչյան/: Կազմակերպվել է 7 փոքր աշխատանքային հանդիպումներ, մասնակցել են 60-ից ավել համայնքի բնակիչներ:

Աշխատանքային մթնոլորտում ուրվագծվել են համայնքի տնտեսական զարգացման ռազմավարական խնդիրները, նպատակները: Մշակվել է պարբերաբար հանդիպումների ժամանակացույց: Կազմվել է **հուշագիր համայնքային իշխանությունների, ՔՀԿ-ների, գործարար միջավայրի ներկայացուցիչների** հետ:

7. Տեղական տնտեսության վերլուծություն

6.1 Տեղական տնտեսության կառուցվածքի վերլուծություն

Վայքի տնտեսությունը միատեսակ չէ: Մի կողմում մրցունակ, արտադրողական, արդյունավետ կազմակերպված մի քանի բիզնեսներն են, մյուս կողմում՝ ցածր տնտեսական մրցակցությամբ բազմաթիվ միկրո և փոքր բիզնեսներ: Մրցունակ ձեռնարկությունները կենտրոնացած են գինեգործության, այգեգործության, հիդրոէներգետիկայի ճյուղերում, հյուրանոցային, հյուրատնային ոլորտներում:

2017թ.-ից նկատվում է նաև հանքարդյունահանման ներդրումների ակտիվ աճ (նախատեսվում է 2018թ. կատարել մինչև 1.5 մլրդ. դրամի ներդրում. 300 աշխատատեղով): Ձեռնարկությունների մրցունակությունը ցածր է առևտրի, սննդարդյունաբերության, կենցաղային սպասարկման ոլորտներում, ինչպես նաև անասնապահության և հողագործության մեջ:

Վայք խոշորացված համայնքը Հայաստանում ճանաչված է գյուղմթերքների արտադրությամբ՝ մեղվաբուծությամբ, այգեգործությամբ /դեղձ, ծիրան, խնձոր, ընկույզ, նուշ/, բնական օղիների, թեյերի արտադրությամբ:

Զբաղված բնակչությունը ընդգրկված է հիմնականում գյուղատնտեսության՝ հողագործություն, անասնապահություն, այգեգործություն, կրթության, շինարարության, առևտրի և սննդի արդյունաբերության մեջ: Ըստ ԱՎԾ տվյալների Վայք համայնքում աշխատունակ բնակչության 62.2% /4167 մարդ/ զբաղված են եղել տնտեսության տարբեր ճյուղերում, որից 12.4% պետական, իսկ 87.6% ոչ պետական հատվածում:

Աղյուսակ 1 Համայնքային տնտեսության առաջատար ճյուղերը

Ճյուղի անվանումը	Համայնքում աշխատուժի զբաղվածության տեսակարար կշիռը տնտեսությունների ճյուղի մեջ
Ծառայություններ	62%
Գյուղատնտեսություն	10%
Առևտուր	10%
Շինարարություն և ճանապարհաշինություն	7%
Արտադրություն	5%

Համայնքի տնտեսության հիմնական շարժիչ ուժը համայնքով անցնող հանրապետության հյուսիսը հարավին կապող միակ միջպետական մայրուղին է: Մայրուղու երկայնքով հոսում է Արփա գետը, որի ափամերձ տարածքներում գործում են առևտրի, հանգստի, սննդի օբյեկտներ, հյուրատներ ու հյուրանոցներ: Տարեկան համայնքով անցնող ուղևորահոսքը 2017թ. կազմել է 420-680 հազար մարդ /ԱՎԾ տվյալներով/, որը 2016թ. համեմատությամբ ավելացել է 150-200 հազ. -ով: 2017թ. համայնքում 1-ից 5 օրով գիշերակաց են ապահովվել 4568 այցելու, որը 2016թ.-ի համեմատ ավել է 2000-2600 ուղևոր:

Գեղեցիկ բնության, Արփա գետի հարևանության շնորհիվ համայնքը մշտապես գրավել է զբոսաշրջիկներին ու մայրուղով անցնող ուղևորներին կանգառ, կամ որպես հանգստի գոտի: Համայնքում նախկինում կենտրոնացած են եղել արդյունաբերական խոշոր գործարաններ, որոնք այժմ անգործության են մատնված: Ի հակադրություն դրա պահպանվել և զարգացում են ապրել գյուղատնտեսական տարբեր ճյուղեր՝ մեղվաբուծությունը, այգեգործությունը, անասնապահությունը: 2008թ.-ի համեմատ հյուրանոցների /հյուրատների/ արագ սննդի կետերի թիվը համապատասխանաբար աճել է 12% և 20%-ով:

2018թ. զարգացում է ապրել մայրուղու երկայնքով ձգվող սպասարկման ոլորտի ձեռնարկությունները՝ արագ սնունդ /2010թ. համեմատությամբ 2-ից հասել է 11-ի/, հյուրատներ, հյուրանոցներ /2010թ. համեմատությամբ 1-ից դարձել է 5/, ավտոսպասարկման և ավտովազման կետեր /2-ից դարձել է 10/, սուպերմարկետներ /0-ից դարձել է 5/, կրպակներ /3-20/: Համայնքում գործում է 4 ռեստորան-հյուրանոցային համալիր, 4 գազալցակայան, 6 բենզալցակայան: Համայնքում առանձնանում է թեյերի և սառը ըմպելիքի, մեղրի, պանրի, չրերի, գինու արտադրությունը: Համեմատաբար մեծ շրջանառությամբ աչքի են ընկնում «Վայք Ֆրուտ» գինու, օղիների արտադրությամբ և չրերի վերամշակմամբ զբաղվող, տեղական հումքի վրա թեյերի արտադրությամբ զբաղվող «Մեզա Արարատ» ընկերությունները: Արդյունաբերության ոլորտում գործում է 3 կազմակերպություն, որոնց թիվը 1-ով նվազել է 2018թ.-ի նկատմամբ /քարերի վերամշակում գործում է 2-ը, ոչ թանկարժեք քարերի վերամշակում 2-ից նվազել է 1-ով/: Գործում է 4 շինանյութերի արտադրությամբ զբաղվող կազմակերպություն:

Համայնքում գործում է մեկ բժշկական կենտրոն, մեկ պոլիկլինիկա: Բացի բժշկական կենտրոնից, գործում են համայնքային ենթակայության 9 կազմակերպություններ՝ 2 մանկապարտեզներ, երկու դպրոց, մշակույթի տուն, մարզադպրոց, արվեստի դպրոց և այլն: Համայնքապետարանում և նրա ենթակայության տակ գտնվող ընկերություններում աշխատում է 150 մարդ, որը կազմում է ընդհանուր աշխատունակ բնակչության 8%-ը: Համայնքում գործում են նաև հետևյալ ոլորտներ մի շարք կազմակերպություններ՝ հանրային ծառայությունների մատուցում (12), տրանսպորտային ծառայություններ (2), անշարժ գույքի գործակալություններ (1), շինարարական (2), հանքարդյունաբերական և քարի վերամշակման (2) և այլն:

Ներկայումս տեղական տնտեսության զարգացման համար գերակա հնարավորություն է Հերիերի ջրամբարի հարևանությամբ տուրիստական գոտու կազմակերպումը: Այն գտնվում է միջպետական մայրուղուց ընդամենը 2-3 կմ հեռավորությամբ: Հանդիսանում է 8-9 տուրիստական երթուղիների խաչմերուկ, հարմար է ձկնորսության, ակտիվ հանգստի և ձմեռային մարզաձևերի կազմակերպման համար: Տուրիստական գոտու ստեղծումը հնարավորություն կտա 2-3 տարիների ընթացքում տարեկան անընդմեջ ընդունել 1000-1500 զբոսաշրջիկների, այդ թվում նաև ներքին տուրիզմի հաշվին:

Աղյուսակ 2. Մասնավոր հատվածի ընկերությունների ցանկը

Տնտեսական ակտիվության տեսակները	Ձեռնարկությունների թիվն ու %-ը (ըստ յուրաքանչյուր դասակարգման)			
	Միկրո	Փոքր	Միջին	Խոշոր
Ընդամենը ձեռնարկություններ	56	14		
Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն, ձկնորսություն	4			
Արդյունաբերություն	15	9		
Շինարարություն	2	1		
Փոխադրումներ, պահեստային տնտեսություն, փոստային և առաքման ծառայություններ	5			
Կացության և հանրային սննդի կազմակերպում				
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ	1			
Ֆինանսական և ապահովագրական գործունեություն	3			
Անշարժ գույքի հետ կապված գործունեություն	1			
Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն (ներառում է հաշվապահություն, ճարտարապետություն, ճարտարագիտություն,	4			

գիտահետազոտական գործունեություն, շուկայական ուսումնասիրություն, անասնաբուժական ծառայություններ)				
Վարչ. և օժանդակ ծառայություններ (վարձակալություն, լիզինգ, զբաղվածություն, զբոսաշրջային և ամրագրման գրասենյակներ, անվտանգության և հետաքննական ծառայություններ, վարչական ծառայություններ)	7			
Կրթություն		3		
Առողջապահություն և սոցիալական սպասարկում	1	1		
Մշակույթ, սպորտ, զվարճությունների և հանգստի ծառայություններ	5			
Այլ ծառայություններ	5			

	Բարձր շահութաբերությամբ ճյուղեր	Ցածր շահութաբերությամբ ճյուղեր
Համագործակցության հակված ճյուղեր 	Ռազմավարական ճյուղեր - Հյուրանոցներ - Այգեգործություն - Անասնապահություն - Տուրիզմ	Բարելավող ճյուղեր - Սննդարդյունաբերություն - Սպասարկման ոլորտ - Այգեգործություն - Մեղվապահություն
Համագործակցության չհակված ճյուղեր 	Հագեցած ճյուղեր - Մանրածախ առևտուր - Ռեստորանային ծառայություններ	Անհուսալի ճյուղեր - Անասնապահություն - Հացահատիկի արտադրություն

6.2 Տեղական համագործակցություն

Համայնքի տնտեսության մեջ տեղական համագործակցությունը շատ քիչ է: Լիարժեք չեն գործում: Մատնված են անգործության: Համայնքում կարիք կա զարգացնելու տեղական կարողությունները, բարձրացնել մարդկանց ներգրավվածությունը, որպեսզի համայնքը իր կարևոր դերակատարություն ունենան տեղական նախաձեռնությունների բացահայտման հարցում: Քանի որ ֆերմերների և տեղական այլ տնտեսվարողների միջև համագործակցությունը ցածր է, միավորումների և կոոպերատիվների կարողությունները՝ սահմանափակ, կարողությունների զարգացումը և դրան նպաստող գործիքաշարի ապահովումը, մասնագիտական հմտությունների զարգացումը առանցքային նշանակություն ունի համայնքի տնտեսության զարգացման համար:

Աղյուսակ 3. Տեղական գործընկերության գնահատում

Անվանումը և/կամ գործառույթը (ոլորտը/թեման, որի շուրջ գործընկերությունն աշխատում է)	Ներառված հաստատությունները/անձիք	Ձեռքբերումները (այսպեղ ցույց տվեք նաև, թե ինչպես է այն իրագործվում, օր.՝ պլանավորման փուլում, նախագծերի իրականացում, ծառայությունների	Գնահատական՝ օգտակար կամ ոչ օգտակար
---	---	--	---

		մատուցում, գործում է մշտական կամ ոչ մշտական/պարբերական հիմքերով)	
Համագործակցություն հյուրանոցային, հյուրատնային բիզնեսում	Հյուրանոցներ, Հյուրատներ	Ծառայությունների մատուցում, պարբերական հիմունքներով	օգտակար
Համագործակցություն քաղաքացիական կազմակերպություններ ի և ՏԻՄ-երի միջև	Հասարակական կազմակերպություններ մարզային, համայնքային և հանրապետական	Նախագծերի իրականացում, պարբերական հիմունքներով	օգտակար
Գյուղմթերքների արտադրություն, գյուղատնտեսական կոոպերատիվներ, վերամշակում	Արին, Ազատեկ, Զեդեա, Փոռ, բնակավայրերի հողօգտագործողներ, այգեգործներ	Համատեղ աշխատանքներ, պարբերական հիմունքներով	օգտակար

ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄ	ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄ
1.Տեղական համագործակցության առումով ընդգրկված են ՏԻՄ-ը, միջազգային դոնոր կազմակերպություններ /ԱՄՆ ՄԶԳ, Եվրոմիություն /, ՔՀԿ, կոոպերատիվներ:	1. Ներկայումս համայնքում առկա են տեղական համագործակցության անկայուն վիճակ, որն ունի խթանման կարիք: Չկա տնտեսության տարբեր ճյուղերում առկա ձեռնարկությունների հակվածությունը դեպի համագործակցությունը:
2. Համայնքում առկա են ակտիվ համագործակցող հասարակական կազմակերպություններ	2.Համայնքում չկա դեռևս որևէ միավոր /խորհուրդ/, որը կարող է իր վրա վերցնել համակարգողի դերը համագործակցությունը կայացնելու և զարգացնելու համար: Զգացվում է համայնքի սոցիալական հատվածի փոխվստահության մթնոլորտի բացակայություն

6.3 Բիզնեսին աջակցող, թափանցիկ և առանց կոռուպցիայի վարչարարություն

Համայնքապետարանի կողմից հայտարարվող բոլոր մրցույթները, աճուրդները հրապարակվում են կայքում և շահագրգիռ բոլոր կողմերը կարող են մասնակցել գնառաջարկների բացմանը: Համայնքում ստեղծվել է բավարար պայմաններ իրազեկ լինելու համայնքային ժողովների և հանրային քննարկումների մասին, մասնակցելու և ներկայացնելու առաջարկներ: Այդ նպատակով օգտագործվում է համայնքային պաշտոնական կայքը, իրականացվում են համայնքային լսումներ, ՔՀԿ ներքին ներգրավվածությամբ: Սակայն այս բոլորը բավական չէ թափանցիկ վարչարարության համար: Համայնքում գործող գործարարները պասիվ վերաբերմունք ունեն համայնքային տնտեսության կառավարման ներգրավվածության առումով:

Աղյուսակ 4 Զարգացման ոլորտները (ենթաօլորտներ) և նրանց խնդիրները

(Զարգացող) ոլորտ (ենթաօլորտներ)	Հիմնական խնդիրներ, որոնց լուծման համար անհրաժեշտ է բիզնեսին աջակցությունը
--	--

Բոլոր ոլորտները (հորիզոնական)	
Գյուղատնտեսություն (անասնապահական, դաշտավարական, այգեգործական և խառը)	Տնտեսությունների (ընդհանուր տնտեսությունների ավելի քան 80%) ստեղծած արժեքը բավարարում է միայն ընդամենը կարիքները հոգալու համար: Մթերոլ ընկերությունները գերիշխող դիրքում են և թելադրում են գները: Այս խնդիրների լուծման համար անհրաժեշտ է միավորել գյուղատնտեսությամբ տնտեսություններին և հանդես գալ որպես մի ընդհանուր արտադրող՝ մեկ ընդհանուր բրենդով : Գյուղմթերքների ապրանքային տեսքը բավականին խղճուկ է և ոչ մրցունակ փաթեթավորմամբ: Անհրաժեշտ է ստեղծել ֆերմերային տեխնոլոգիաների կենտրոններ: Այստեղ համայնքը կարող է կազմակերպել գյուղատնտեսական պրոդուկտների բրենդավորման, գովազդի, վաճառքի խթանման, օրարերկրյա ներդրողների ներգրավման աշխատանքները:
Տուրիզմ (հյուրատնային Գործունեություն, սննդի սպասարկման ոլորտ)	Համայնքում աճում է հյուրատնային գործունեությունը, տուրիզմի գրավչությունը մեծացնելու համար անհրաժեշտ է ժամանցի կենտրոններ ստեղծել: Պետք է գյուղական բնակչությանը աջակցել ագրոտուրիզմ զարգացնելու համար: Այստեղ համայնքը կարող է իրականացնել դրամաշնորհային ծրագիր և համայնքում ստեղծել ու խթանել մինչև 10-12 հյուրատների ստեղծման և կազմակերպման աշխատանքները:

ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄ	ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄ
1.ՏԻՄ–ի կողմից բաց կառավարման միջավայրի առկայություն	1. ՏԻՄ –ի և մասնավոր հատվածի գործառնական երկխոսության սաղամնային վիճակ, ՏԻՄ –ի հեղինակության բարձրացման անհրաժեշտություն:
2.ՏԻՄ գործելաճի թափանցիկության ապահովում	2. Կոռուպցիայի, վարչարարության դեմ իրենց անհանդուրժողականության վերաբերյալ հասարակությունը, այդ թվում նաև բիզնես միջավայրը ունեն կամարտահայտության պասիվ դրսևորում

6.4 Ֆինանսական միջոցների հասանելիություն

Համայնքում աշխատում են երկրում գործող երկու բանկերի և 1 վարկային կազմակերպության
մասնաճյուղ: Գործող և սկսնակ գործարարներին ֆինանսական աջակցություն է առաջարկ նաև ՀՀ
ՓՄՁ ԶԱԿ–ի գրասենյակը:

Համայնքում գործող բանկերը տրամադրում են վարկեր փոքր և միջին ձեռնարկություններին մինչև
100 մլն դրամ (14%) գրավով և 10մլն. դրամ (15%) առանց գրավի: 2018թ.-ից ֆինանսական
աջակցություն /սուբվենցիաներ/ է տրամադրվում նաև կառավարությունից: Պետության կողմից
ներդրումային ծրագրերի դեպքում տրամադրվում է համաֆինանսավորում մինչև 60% տնտեսական և
40% սոցիալական ուղղվածությամբ ծրագրերի դեպքում: Առևտրային բանկերը գյուղատնտեսության
զարգացումը խթանելու նպատակով տրամադրում են գյուղատնտեսական վարկեր 5-6%
տոկոսադրույքով (տոկոսադրույքները սուբսիդավորվում են պետության կողմից): Համայնքում կան
գործող վարկային կազմակերպություններ, որոնք տրամադրում են վարկեր մինչև 2 մլն. դրամ
(տարեկան 24% տոկոսադրույքով):

ՓՄՁ սուբյեկտների համար ֆինանսավորումն ապահովվում է գլխավորապես բանկային վարկավորման և նորաստեղծ ձեռնարկությունների ու գյուղմթերք արտադրողների համար նախատեսված հասցեական աջակցության միջոցով: Լիարժեք կայացած չեն ֆինանսավորման այլընտրանքային աղբյուրները, մասնավորապես, լիզինգային գործունեությունը: ՓՄՁ սուբյեկտների համար դա կարող է լինել բանկային ֆինանսավորման այլընտրանք՝ հաշվի առնելով գրավի առկայության և գնահատման ցածր գնի խնդիրները:

Աղյուսակ 5. Ֆինանսական ռեսուրսների հասանելիություն

Հաստատություն/դոնոր (ներառյալ՝ բանկեր և այլ վարկային կազմակերպություններ)	Հնարավոր հաճախորդներ/շահառուներ	Նախընտրելի տնտեսական ոլորտներ/գործունեություն	Հարկացվելիք գումարի նվազագույն և առավելագույն չափ	Պահանջներ (գրավ և այլն)
Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություններ	Փոքր բիզնես	Գյուղատնտեսություն Առևտուր	100000-սկսած 10 մլն ՀՀԴ	Երաշխավոր Գրավ
Բանկեր	Փոքր, Միջին բիզնես	Բիզնեսի ընդլայնում	50000 ՀՀԴ-ից անսահմանափակ	Գրավ Երաշխավոր
ՓՄՁ ԶԱԿ	Փոքր, Միջին բիզնես	Աջակցություն սկսնակ բիզնեսին	1-5 մլն. դրամ	Գրավի բացակայություն, 5 տարի մարման ժամկետ, ճկուն մարման գրաֆիկ
ՓՄՁ ԶԱԿ	Փոքր, Միջին բիզնես	Գործող բիզնես, որն ընդլայնման ծրագիր	Վարկային երաշխավորություններ, արտոնյալ բանկային տոկոսադրույք	
Գյուղաջակցության հիմնադրամ	Փոքր, Միջին բիզնես, անհատներ	Գյուղատնտեսություն	1-5 մլն. ՀՀԴ	

ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄ	ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄ
1. Ֆինանսական ռեսուրսների ստացման ճկուն տարբերակներ	1. Վարկային կազմակերպություններում դեռևս առկա են բարձր տոկոսադրույքներ
2. Պետության կողմից աջակցություն սկսնակ և գործող ձեռնարկություններին	2. Շատ կազմակերպություններ չունեն վարկ վերցնելու հնարավորություն վարկային պատմության պատճառով:

6.5 Հող և ենթակառուցվածքներ

Մեծ պահանջարկ ունեն մայրուղու հարևանությամբ գտնվող գոտիները, որը կարելի է օգտագործել որպես հյուրատներ, զվարճանքի օբյեկտներ կառուցելու համար: Համայնքն ունի 12,250 ք.մ. համայնքային նշանակության շենք շինություններ, որոնցից օգտագործվում է 12,065 ք.մ.: Համայնքային ազատ շենք շինությունները կարող են ծառայել որպես գրասենյակային կամ առևտրատարածքներ փոքր և միջին ձեռնարկությունների համար:

Աղյուսակ 6. Վայք գյուղական բնակավայրերի հողային ենթակառուցվածքները

Համայնքներ	Շահառու տնտեսություններ	Մշակվող վարելահողեր/հա	Այգիներ /հա/	Չմշակվող հողեր /հա
Ազատել	180	440	130	300
Արին	47	28	100	40
Ջեղեա	60	100	109	100
Փոռ	70	130	19	90
Ընդամենը	358	950	358	530

Գյուղական բոլոր 4 բնակավայրերում բնակչությունը ամբողջությամբ ներգրավված է հողագործության, անասնապահության և պտղաբուծության մեջ: 350 տնային տնտեսությունների կողմից մշակվում է մոտ 1300 հա հող, որից 200 հա–ը տնամերձ հատվածներում: Չմշակվող հողերի հիմնական պատճառները հետևյալն են՝ բացակայում է գյուղատնտեսական ժամանակակից տեխնիկան, չկան եղանակային պաշտպանիչ միջոցների համակարգեր կարկուտից և ցրտահարությունից և այլն, տարածքներն ունեն ռելեֆային մասնատվածություն, քիչ են մարդկային ռեսուրսները, համայնքի գյուղատնտեսության մեջ չկան խոշոր ներդրողներ: Այս ամենով հանդերձ համայնքն ունի գյուղմթերքների արտադրության մեծ և չիրագործված պոտենցիալ:

Աղյուսակ 7. Հողի և ենթակառուցվածքների նկատմամբ մասնավոր հատվածի կարիքները

Մասնավոր հատվածի կարիքները՝ ըստ ենթակառուցվածքի տեսակի	Ոլորտում առկա պայմաններ	Հետագա հնարավոր կարիքներ (6 տարվա կտրվածով)	Հանրային սեփականություն/ վայրեր, որոնք կարելի է զարգացնել
Միկրո ընկերություն կամ անհատ ձեռներեցի աշխատատարածք՝ համատեղ օգտագործման ընդհանուր հարմարություններով կամ առանց դրանց	Առկա չէ	Անհրաժեշտ է	Մշակույթի պալատ
Գրասենյակային տարածք՝ համատեղ օգտագործման ընդհանուր հարմարություններով կամ առանց դրանց	Առկա է	Անհրաժեշտ է	Մշակույթի պալատ

ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄ	ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄ
-------------------	-------------------

Համայնքում առկա են համայնքային սեփականություն հանդիսացող գրասենյակային տարածքներ որոնք կարող են տրամադրվել ձեռներեցներին	1.Առկա գրասենյակային տարածքներն ունեն ընթացիկ վերանորոգման կարիք
Համայնքը կարող է ապահովվել հողատարածք բիզնես գործունեություն իրականացնելու համար	2.Չկա համեմատաբար բարձր ակտիվություն, պահանջարկ, ենթակառուցվածքների, հողի նկատմամբ

6.6 Կարգավորման և ինստիտուցիոնալ շրջանակ

Համայնքապետարանում ստեղծվել է քաղաքացիների սպասարկման գրասենյակ, ինչի արդյունքում բարելավվել են համայնքապետարանի կողմից մատուցվող ծառայությունները: Անհրաժեշտություն կա ունենալու հաշվապահական գրասենյակներ, որոնք կարող են աջակցել միկրո և միջին ձեռնարկություններին:

Կարգավորման ոլորտի մարտահրավերներ	Բացասական ազդեցության բարձր/ցածր աստիճան	Հիմնական կարգավորող մարմին	Խնդիրները տեղական մակարդակում մեղմելու/բարելավելու հնարավորություն (մանրամասներ)
Ներդրումներ իրականացնելու համար մեծ տոկոսադրույքներ	բարձր	ԿԲ, բանկեր, կառավարություն	ՏԻՄ –ի կողմից երաշխավորման հիմնադրամի ստեղծում և ցածր տոկոսադրույքներով վարկերի տրամադրում
Հաշվապահական հաշվառման վարման խնդիրներ սկսնակ գործարարների, միջին և փոքր ձեռներեցների համար,	բարձր	ՀՀ , ՊԵԿ	ՏԻՄ –ի օգնությամբ համայնքային նշանակության հաշվապահական գրասենյակի հիմնում, սկսնակ, փոքր և միջին գործարարների համար կենտրոնացած հաշվապահության վարում:

ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄ	ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄ
Պետության կողմից ձեռնարկատիրության գրանցման դյուրին ընթացակարգ	Չկա ներկայացված գործարար ծրագրեր, որոնք կհետաքրքրեն օտարերկրյա ներդնողներին: Չկա համայնքի այցեքարտը, բրենդը, որով նա կարող է ճանաչելի դառնալ:
Բարենպաստ հարկային դաշտ սկսնակ գործարարության համար	Չկա պետության կողմից տեղական տնտեսությանն ուղղված ֆինանսական աջակցություններ, որոնք կարող են ուղղվել համայնքում փոքր բիզնեսի զարգացմանը:

6.7 Հմտություններ և մարդկային կապիտալ, ներառականություն

Համայնքում պարբերաբար զգացվում է վաճառողների, մատուցողների, խոհարարների, մենեջերների, շինարարների, գյուղատնտեսների կարիք: Խնդրի լուծման համար անհրաժեշտ է աշխատուժի շուկայում իրականացնել մասնագիտական վերապատրաստումներ նշված մասնագիտությունների գծով: Համայնքում գործազուրկների թիվը 496 է, որից 299 կանայք են: 105 գործազուրկների միջին տարիքը 45-ից 54 է: Համայնքում պարբերաբար կազմակերպվում է աշխատանքի տոնավաճառներ, մրցույթներ, որի միջոցով հնարավոր է դառնում աշխատանք ապահովել հիմնականում 20-35 տարեկանների համար: Համայնքում առկա աշխատաշուկայում 60-70%-ն ունեն բարձրագույն մասնագիտական կրթություն: Աշխատաշուկայի որակի վրա բացասաբար է ազդում նաև աշխատանքի միգրացիան՝ ինչպես ք. Երևան, այնպես էլ երկրից դուրս:

Աղյուսակ 8Ա. Որակավորված աշխատուժի շուկայում առկա իրավիճակը

Ոլորտ (Համաձայն Աղյուսակ 1-ի)	Ընթացիկ վիճակը որակավորված աշխատուժի շուկայում (օր՝ զգալի/որոշակի պակաս/անհամապատասխանություն/պահանջարկի գերազանցում)	Կանխատեսվող իրավիճակն ապագայում (օր՝ զգալի/որոշակի պակաս/անհամապատասխանություն/պահանջարկի գերազանցում)	Գործողությունների հնարավոր ուղղությունները
Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն, ձկնորսություն	Զգալի պակաս	Զգալի պակաս	Ինովացիոն տեխնոլոգիաների օգտագործման վերաբերյալ դասընթացներ
Արդյունաբերություն	Պահանջարկի գերազանցում	Պահանջարկի գերազանցում	Մասնագիտական վերապատրաստումներ
Շինարարություն	Զգալի պակաս	Զգալի պակաս	Արտագնա աշխատանքի մեկնողներին ավելի բարձր աշխատավարձով ապահովվում
Փոխադրումներ, պահեստային տնտեսություն, փոստ. առաքման ծառայություններ	Զգալի պակաս	Որոշակի պակաս	Մատուցվող ծառայությունների որակի բարելավում
Կացության և հանրային սննդի կազմակերպում	Պահանջարկի գերազանցում	Պահանջարկի գերազանցում	Օտար լեզվի դասընթացների կազմակերպում
Գյուղմթերքների վերամշակում	Զգալի պակաս	Զգալի պակաս	Ֆերմերային տեխնոլոգիական կենտրոնների ստեղծում:

Աղյուսակ 8Բ. Պահանջվող հմտությունների և զբաղվածության հնարավորությունների միջև հավասարակշռության ապահովումը տեղական մակարդակում. համակարգային վերլուծություն

Աշխատանքի ներկայիս մեթոդների առավելությունը	Կարևորության աստիճանը (1-5)	Աշխատանքի առկա մեթոդների թերությունները	Կարևորության աստիճանը (1-5)
Աշխատանքի ընտրությունն իրականացվում է զբաղվածության կենտրոնների միջոցով	3	քիչ մարդիկ են տեղեկացված զբաղվածության կենտրոնների առաջարկների վերաբերյալ,	5
Աշխատանքի ընդունման վերաբերյալ հայտարարություններ, թերթեր, վեբ կայքեր, տարբեր լրատվամիջոցներ	5	միջինից բարձր տարիքի մարդիկ քիչ են օգտվում էլեկտրոնային լրատվամիջոցներից	2
Համայնքում բանավոր հարցումների օգնությամբ, որը կազմակերպում է մասնագետ փնտրող կազմակերպությունը	5	Որոշումն իրականացվում է ոչ լայն շրջանակներում	4
Աշխատանքի ընտրությունն իրականացվում է զբաղվածության կենտրոնների միջոցով	3	Շատ քիչ մարդիկ են տեղեկացված զբաղվածության կենտրոնների առաջարկների վերաբերյալ	5
Աշխատանքի բարելավման հնարավոր ուղիներ			
Համայնքի տնտեսական զարգացման թիմի կրթություն և վերապատրաստում			

6.8 Արտաքին դիրքավորում և մարքեթինգ

Խորհրդային ժամանակներում ստեղծված Վայք համայնքը կրում է իր տիպին բնորոշ՝ հանրապետությունում ստեղծված նմանատիպ այլ քաղաքների ժառանգությունը: Համայնքը աչքի է ընկնում այդ ժամանակների ոճին հատուկ ճարտարապետական անհրապույր լուծումներով՝ անհրապույր շենքեր, կառույցներ, բազմատեսակ՝ ոչ համաչափ լուծումներով հարուստ շինություններ: Համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացումը տեղի է ունենում արտաքին միջավայրի մշտական փոփոխությունների պայմաններում, որն իր հերթին պահանջում է համայնքում տարածքային մարքեթինգի իրականացում, որպես մարքեթինգի գործիք ընտրելով դիրքավորումը:

Արտաքին դիրքավորման վերլուծություն կատարելու համար հարցումներ են իրականացվել համայնքի ՏԻՄ ներկայացուցիչների, ՔՀԿ-ների, մշակույթի և կրթության ներկայացուցիչների, ուսանողների, տեղական բիզնեսի ղեկավարների, ձեռներեցների, ժուռնալիստների հետ:

Գծապատկեր 1 Արտաքին դիրքավորման անհրաժեշտ քայլերի իրականացում

Աղյուսակ 10. Համայնքի ընկալումը բնակիչների կողմից

Արտաքին կերպարի դրական կողմերը	Կարևորության աստիճանը (1-5)	Արտաքին կերպարի բացասական կողմերը	Կարևորության աստիճանը (1-5)
Համայնքի աշխարհագրական դիրքը /միջպետական մայրուղու առկայություն/	5	Համայնքն ընդգրկող բնակավայրերի անհամաչափ զարգացվածություն	4
Գյուղմթերքների րտադրության զարգացման լայն հնարավորություններ	5	Առկա շենք շինությունների բարեկարգման անհրաժեշտություն	5
Զարգացած սպասարկման ոլորտ	4	Համայնքի ներդաշնակ արտաքին տեսք	5
Բարենպաստ կլիմա	2	Համայնքի բրենդի անհրաժեշտություն	4
Տուրիստական երթուղիների հարևանություն	5	Համայնքում փառատոնների, տոների բացակայություն	4
Կայացած հյուրատներ, ժամանցի վայրեր	5	Համայնքի բրենդի, ներկայացման ձևավորում	4
Հյուրասեր և հարմարվող բնակչություն	3	Համայնքի բնակչության ակտիվության պակաս	4
Հնարավոր գործողություններ, որոնք կարելի է հեշտությամբ իրագործել			Պատասխանատու
Պետք է իրականացվի այնպիսի վարչարարություն, որպիսի նշանակալից ուշադրություն դարձվի համայնքի արտաքին տեսքի բարելավման վրա:			ՏԻՄ
Պետք է համայնքում կազմակերպել պարբերաբար մշակութային միջոցառումներ, փառատոններ և այլն, համայնքը գովազդելու և համայնք հյուրերի ներհուսքը ապահովելու համար:			ՏԻՄ
Պետք է ստեղծել հնարավորություններ, որպիսի իրականացվեն միջոցառումներ համայնքի դպրոցներում, մանկապարտեզներում , այլ վայրերում՝ սանիտարական բարձրակարգ մշակույթ ձևավորելու համար:			ՏԻՄ
ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄ		ԹՈՒՅՆ ԿՈՂՄ	
1.Աշխարհագրական դիրք		1. Բացակայում է համայնքի գրավչության կերպարը	

2.Կարողությունների լայն զարգացման ռեսուրսներ	2.Հանրային-մասնավոր համագործակցության, համատեղ ջանքերի պակաս
---	---

8. SWOT վերլուծություն

Ուժեղ	ԹուօՅԼ
- Տեսարժան վայրերի առկայությունը, տուրիզմի և էկոտուրիզմի զարգացման հնարավորությունները - Հայաստան-Իրան, Հայաստան Արցախ միջպետական ճանապարհ - Հողային և հանքային ռեսուրսների առկայությունը - Համայնքի բնակչության կազմակերպվածության բարձր մակարդակ - Համայնքում է գտնվում Հերիերի ջրամբարը	- Քաղաքի բրենդավորման բացակայություն - Արտագաղթի բարձր մակարդակ - Գործազրկության բարձր մակարդակ - Ներդնողների կողմից համայնքի տնտեսական հնարավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն ստանալու դժվարություններ - Ներդրումների և վարկային միջոցների պակասը
ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ	ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ
- Միջազգային և տեղական կազմակերպությունների, ներքին և արտաքին սփյուռքի հետ համագործակցությունը - Պետության կողմից գյուղատնտեսության զարգացման աջակցության ավելացումը - Միջազգային և ներքին տուրիզմի զարգացումը - գյուղմթերքների և հումքի գների բարձրացումը, իրացման շուկաների ակտիվացումը - Հերիերի ջրամբարի հարևանությամբ էկոլոգիական տուրիզմի խթանումը	- Ծնելիության նվազումը՝ կապված սոցիալ-տնտեսական վիճակի վատացման հետ - Միջպետական Հյուսիս-հարավ արագընթաց մայրուղիի կառուցման դեպքում այն քաղաքի միջից դուրս կգա և հնարավոր է տրանզիտով անցնողները քաղաքում կանգ չառնեն

9. Տեսլական և նպատակներ

Համայնքի զարգացման տեսլականը

Համայնքը դարձնել գյուղատնտեսական մթերքների արտադրության և վերամշակման տարածաշրջանային կենտրոն, բարեկարգ ու մաքուր, բնակչության համար բավարար կենսապայմաններ ունեցող և տարանցիկ զբոսաշրջության սպասարկման կենտրոն:

Հիմնական նպատակները

1. Բարենպաստ ներդրումային միջավայրի ստեղծում ձեռներեցության և փոքր բիզնեսի զարգացման և ներդրումների ներգրավման համար
2. Զարգացած գյուղական զբոսաշրջության ոլորտ
3. Զարգացած էկոտուրիզմի գոտի Հերիերի ջրամբարի հարևանությամբ

10. Գործողությունների ծրագիր

Աղյուսակ 10. Գործողությունների պլան

Հիմնասյուներ	Հիմնական նպատակներ	Գործողություններ / նախագծերի գաղափարներ	Տևողություն (սկիզբ / ավարտ)	Մասնակից գործընկերներ	Գնահատված ծախս, Ազգային արժույթով (համարժեքը եվրոյով)	Մոնիթորինգի ցուցանիշներ/ Կարճաժամկետ արդյունքների ցուցիչներ և թիրախներ	Արդյունքներ/ Վերջնարդյունքի ցուցիչներ և թիրախներ
1. Իրավական կարգավորման և ինստիտուցիոնալ շրջանակ 2. Արտաքին դիրքավորում և մարքեթինգ 4. Հոլ և ենթակառուցվածքներ	1. Բարենպաստ ներդրումային միջավայրի ստեղծում ձեռներեցության և փոքր բիզնեսի զարգացման և ներդրումների ներգրավման համար	1.1 Համայնքի տնտեսական զարգացմանն աջակցող թիմի ձևավորում, ԹԺՄԻ կողմից համայնքում ներդրումային հնարավորությունների նույնականացում և գնահատում	Հունվար 2019-օգոստոս 2020	Համայնքապետարան, ՓՄՁ ԶԿ	-	1. Մշտական գործող թիմ 2. Ներդրումային հնարավորությունների ուսումնասիրության զեկույց	1. Ստորագրված առնվազն 3 ներդրումային հուշագիր 2. Սկսված առնվազն 1 ներդրումային ծրագիր
		1.2. Տեղական ռեսուրսների և ուսումնասիրության հիման վրա ներդրումային փաթեթների պատրաստում և հրապարակում համայնքի էլեկտրոնային կայքում	Հունվար 2019-մարտ 2020	Համայնքապետարան, ՓՄՁ ԶԿ	-	1. Առնվազն 10 ներդրումային փաթեթների մշակում 2. Ներդրումային փաթեթների առկայությունը համայնքի վեբ կայքում	
		1.3 Ներդրումային համաժողովի իրականացում, Վայք համայնք այցելության կազմակերպում:	Հունվար-դեկտեմբեր 2019	Համայնքապետարան, ՓՄՁ ԶԿ, համայնքի գործարարներ		1. Առնվազն մեկ իրականացված ներդրումային համաժողով 2. Համաժողովին մասնակցած պոտենցիալ ներդրողների քանակ 3. Համաժողովին ներկայացված	

						ներդրումային առաջարկների քանակ	
2. Արտաքին դիրքավորում և մարքեթինգ 3. Հմտություններ և մարդկային կապիտալ, ներառականություն	2. Զարգացած գյուղական զբոսաշրջության ոլորտ	2.1. Ուսումնասիրել զբոսաշրջային նոր հնարավորությունները և ակտիվները համայնքի տարածքում, դրանց բարելավման կարիքները, ներկայացնել դրանք տուրօպերատորներին զբոսաշրջային փաթեթներում ներառելու համար	Հունվար 2019-մայիս 2020	Համայնքապետարան, տուր-օպերատորներ ՀԿ ներկայացուցիչներ	-	1. Զեկույց, որում քարտեզագրված են զբոսաշրջային նոր ակտիվները և ուղղությունները 2. Դրանց բարելավման/բարեկարգման կարիքների գնահատումը և գործողությունների պլան	Համայնք այցելող զբոսաշրջիկների քանակի աճ Հյուրատների քանակի ավելացում Շահագործվող ներ զբոսաշրջային ուղղություններ
		2.2. Համայնքին զբոսաշրջային ուղեցույցի մշակում	Հունվար 2019-հուլիս 2020	Համայնքապետարան, Տուր-օպերատորներ, Տեղական զբոսաշրջային բիզնեսներ	2800000 դրամ (5000 եվրո)	1. 1000 օրինակ տպագրված ուղեցույց 2. Ուղեցույցի առկայություն զբոսաշրջային կենտրոնների 80%-ում	
		2.3. Գյուղական հյուրատնային բիզնեսի վերաբերյալ դասընթացների կազմակերպում գործող և սկսնակ գործարարների համար	Մարտ 2019-մայիս 2020	Համայնքապետարան, Հայաստանի ՓՄՁ ԶԱԿ, Գյուղական հյուրատների ներկայացուցիչներ	840000 դրամ (1500 եվրո)	1. Տարեկան մեկ դասընթաց 2. Առնվազն 20 մասնակիցներ	
		2.4 Տուր-օպերատորների հետ աշխատաժողովի և ճանաչողական այցի կազմակերպում	Հունվար 2019-մայիս 2020	Համայնքապետարան, զբոսաշրջային բիզնեսներ, տեղացի գործարարներ	560000 դրամ (1000 եվրո)	1. Առնվազն մեկ ճանաչողական այցելություն և աշխատաժողով 2. Մասնակից առնվազն 10 տուր-օպերատորներ	

4. Հող և ենթակառուցվածքներ 5.Արտաքին դիրքավորում և մարքեթինգ	3. Զարգացած էկոտուրիզմի գոտի Հերիերի ջրամբարի հարևանությամբ:	3.1 Զրամբարի հարևանությամբ տուրիստական գոտու ստեղծման համար նախագծի պատվիրում	Հունվար 2019-մարտ 2019	Համայնքապետարան	1000000 (1785Էվրո)	1. Անհրաժեշտ նախագծերի ցանկի առկայություն	Համայնք այցելող զբոսաշրջիկների քանակի աճ
		3.2 Զրամբարի հարևանությամբ գտնվող տուրիստական գոտու և ավիամերձ տարածքի հողահարթեցման աշխատանքներ	ապրիլ 2019-հուլիս 2019	Համայնք Կառավարություն	10080000 (18000 Էվրո)	Քրթեջների կառուցման համար հարմարավետ տարածք Լողափերի համար հարմարավետ տարածք	Շահագործվող ներգրծսաշրջային ուղղություններ Նոր աշխատատեղեր
		3.3 Համայնքի կողմից 5 քրթեջների կառուցում և տրամադրում մասնավոր կառավարման	Մայիս 2019-հոկտեմբեր 2019	Մասնավոր ներդրողներ	112000000 (200000 Էվրո)	1.Բարեկարգված հարակից տարածքների մակերես 2.Կառուցված քրթեջների քանակը	Նոր տուրիստական ենթակառուցվածքներ
							Զրամբարով անցնող տուրիստական ուղղությունների քանակի աճ

11. Ֆինանսավորման սխեմա2

Միջոցառումներ	Գնահատված ծախսեր	Ֆինանսավորման աղբյուր				Ֆինանսավորման պակաս	Նշումներ
		Տեղական բյուջե	Պետական, ռեզիդնալ բյուջեներ	Ձեռնարկություններ	Դոնորներ		
1.1 Համայնքի տնտեսական զարգացմանն աջակցող թիմի ձևավորում, Թիմի կողմից համայնքում ներդրումային հնարավորությունների նույնականացում և գնահատում							Թիմի կենսագործունեության համար անհրաժեշտ գույքը , սարքավորումները , տեխնիկական միջոցները կտրամադրվի համայնքապետարանի կողից
1.2. Տեղական ռեսուրսների և ուսումնասիրության հիման վրա ներդրումային փաթեթների պատրաստում և հրապարակում համայնքի էլեկտրոնային կայքում							ՀՀ ՓՄՁ ԶԱԿ, Համայնքապետարան
1.3 Ներդրումային համաժողովի իրականացում, Վայք համայնք այցելության կազմակերպում:							համայնքի բյուջե կամ հովանավորներ
2.1. Ուսումնասիրել զբոսաշրջային նոր հնարավորությունները և ակտիվները համայնքի տարածքում, դրանց բարելավման կարիքները, ներկայացնել դրանք տուրօպերատորներին	2800000 դրամ (5000 եվրո)					2800000 դրամ (5000 եվրո)	դրամաշնորհ համայնքի բյուջե կամ հովանավորներ

գրոսաշրջային փաթեթներում ներառելու համար							
2.2. Համայնքին գրոսաշրջային ուղեցույցի մշակում	2800000 դրամ (5000 եվրո)					2800000 դրամ (5000 եվրո)	Դրամաշնորհ, համագործակցություն միջազգային դոնոր կազմակերպությունների հետ ՀՀ ՓՄՁ ԶԱԿ:
2.3. Գյուղական հյուրատնային բիզնեսի վերաբերյալ դասընթացների կազմակերպում գործող և սկսնակ գործարար-ների համար	840000 դրամ (1500 եվրո)					840000 դրամ (1500 եվրո)	դրամաշնորհ, համագործակցություն միջազգային դոնոր կազմակերպությունների հետ գրոս զարգ հիմնադրամ: Համայնքը կտրամադրի թրեյնինգների համար լսարաններ, տեխնիկական միջոցներ
2.4 Տուր-օպերատորների հետ աշխատաժողովի և ճանաչողական այցի կազմակերպում	560000 դրամ (1000 եվրո)	560000 դրամ (1000 եվրո)					Մասնավոր հյուրատներ, հյուրանոցներ, համայնքը կկազմակերպի շրջայցերը տեսարժան վայրեր
3.1 Ջրամբարի հարևանությամբ տուրիստական գոտու ստեղծման համար նախագծի պատվիրում	1000000 (1785եվրո)	1000000 (1785եվրո)					
3.2 Ջրամբարի հարևանությամբ գտնվող տուրիստական գոտու և ավիամերձ տարածքի հողահարթեցման աշխատանքներ	10080000 (18000 եվրո)					10080000 (18000 եվրո)	40% համայնք, 60% պետական միջոցներ /սուբվենցիա/
3.3 Համայնքի կողմից 5 քոթեջների կառուցում և տրամադրում մասնավոր կառավարման	112000000 (200000 եվրո)					112000000 (200000 եվրո)	Դրամաշնորհ , համայնքի ներդրում 10%

12.Վերահսկողության մեխանիզմներ

Աղյուսակ 11. Գործողությունների ներքին մոնիտորինգի պլան

Գործողություններ / նախագծերի գաղափարներ	Տևողություն (սկիզբ / ավարտ)	Ակնկալվող արդյունքներ 1-6-րդ ամիսներ	Ակնկալվող արդյունքներ 6-12-րդ ամիսներ	Ակնկալվող արդյունքներ 12-18-րդ ամիսներ	Ակնկալվող արդյունքներ 18-24-րդ ամիսներ
1.1 Համայնքի տնտեսական զարգացմանն աջակցող թիմի ձևավորում, Թիմի կողմից համայնքում ներդրումային հնարավորությունների նույնականացում և գնահատում	Հունվար 2019- դեկտեմբեր 2019	- Համայնքում տարբեր լրատվական ռեսուրսներով հայտարարությունների արդյունքում թիմի ձևավորում, որտեղ ընդգրկված են տնտեսագետներ, թարգմանիչներ, շուկայի մասնագետներ մինչև 4-7 մարդ: - Ձեռք են բերվել տեխնիկական միջոցներ և նյութեր: - Այցելություններ են իրականացվել չորս բնակավայրեր, կանխորոշվել է նրանց զարգացման ներդրումային ուղղությունները, իրականացվել է տնտեսական զարգացման կանխատեսումների հաշվարկներ:	Ներդրումային հնարավորությունների ուսումնասիրության զեկույց: -Մշտական գործող թիմ:		

1.2. Տեղական ռեսուրսների և ուսումնասիրության հիման վրա ներդրումային փաթեթների պատրաստում և հրապարակում վեբ կայքի, տպագրական նյութերի միջոցով:	Հունվար 2019- մարտ 2020		- Ներդրումային փաթեթների քանակ - Տպագրական նյութերի քանակ - Վեբ կայքի առկայություն և փաթեթների ներկայացում վեբ կայքում	- Հարցումներ տուր օպերատորներին, պոտենցիալ ներդրողներին , համայնքի տնտեսական առաջարկների մասին տեղեկաց-վածության վերաբերյալ	
1.3 Ներդրումային համաժողովի իրականացում, Վայք համայնք այցելության կազմակերպում:	Հունվար-դեկտեմբեր 2019		- Իրականացվել են համաժողովի նախապատրաստական աշխատանքներն, հստակեցվել են համաժողովի մասնակիցների թիվը: - Տեղի է ունեցել ներդրումային համաժողով, որը ունեցել է 16 մասնակից, որոնցից պոտենցիալ 5-6 ներդրողներ: - Համաժողովի ընթացքում ներկայացվել են 7-ից 10 ներդրումային առաջարկ:		
2.1. Ուսումնասիրել զբոսաշրջային նոր հնարավորությունները և ակտիվները համայնքի տարածքում, դրանց բարելավման կարիքները, ներկայացնել դրանք տուրօպերատորներին զբոսաշրջային փաթեթներում ներառելու համար	Հունվար 2019- մայիս 2020		- Բացահայտվել և իդենտիֆիկացվել են համայնքի զբոսաշրջային երթուղիները: Հավաքագրված տեղեկատվությունը տրամադրվել է 25-ից 30 զբոսաշրջային		

			ընկերությունների: - 9-10 զբոսաշրջային ընկերություն ընդգրկել են համայնքային 4 երթուղի իրենց զբոսաշրջային փաթեթներում:		
2.2. Համայնքին զբոսաշրջային ուղեցույցի մշակում	Հունվար 2019- հուլիս 2020	Մշակվել և հավաքագրվել են ուղեցույցի մշակման համար տեղեկատվական նյութեր	- Պատրաստվել է ՎԵԲ կայք - Տպագրվել է ուղեցույց 100 օրինակից - Էլեկտրոնային հարթակներում տարածվել են տեղեկատվական նյութեր		
2.3. Գյուղական հյուրատնային քիզնեսի վերաբերյալ դասընթացների կազմակերպում գործող և սկսնակ գործարար-ների համար	Մարտ 2019- մայիս 2020		12-ից 14 հյուրատների ներկայացուցիչներ մասնակցել են «Հյուրընկալության գաղտնիքներ» թեմայով դասընթացին:		
2.4 Տուր-օպերատորների հետ աշխատաժողովի և ճանաչողական այցի կազմակերպում	Հունվար 2019- մայիս 2020	Տուր օպերատորների կողմից ներկայացված առաջարկների թիվ	Անցակացված համաժողով Աշխատաժողովին մասնակիցների քանակ		
3.1 Ջրամբարի հարևանությամբ տուրիստական գոտու ստեղծման համար նախագծի պատվիրում	Հունվար 2019- մարտ 2019			Անհրաժեշտ նախագծերի առկայություն	
3.2 Ջրամբարի հարևանությամբ գտնվող տուրիստական գոտու և ավաններ՝ տարածքի հողահարթեցման աշխատանքներ	Մայիս 2019- հոկտեմբեր 2019			Աշխատանքների իրականացման համապատասխանությունը նախագծին Իրականացման ժամանակացույցը	

				Կատարված աշխատանքների ծավալը	
3.3 Քոթեջային ավանի կառուցում և բարեկարգում Թվով 5 քոթեջներ	Մայիս 2019- հոկտեմբեր 2019			Բարեկարգված հարակից տարածքների ծավալը Կառուցված քոթեջների քանակը	

13. Հավելվածներ

1. Բարենպաստ ներդրումային միջավայր ձեռներեցության և փոքր բիզնեսի զարգացման համար

Գործողությունների նկարագրություն	
Անվանում	1.1 Համայնքի տնտեսական զարգացմանն աջակցող թիմի ձևավորում, Թիմի կողմից համայնքում ներդրումային հնարավորությունների իդենտիֆիկացիա, գնահատում, թիրախավորում
Առաջատար գործընկեր	
Մասնակից գործընկերներ	Համայնքապետարան, Համայնքի ակտիվ երիտասարդներ Տնտեսական զարգացման թիմ , Տեղական ՀԿ –ներ , աշխատանքային խումբ
Մեկնարկի ամսաթիվ	Հունվար 2019
Տևողություն	Հունվար 2019- դեկտեմբեր 2019
Ընդհանուր գնահատված ծախս	-
I. Կապիտալ ծախսեր (եթե կան)	-
II. Այլ ծախսեր (եթե կան)	-
Ֆինանսավորման աղբյուրներ (եթե հայտնի են)	-
Արդյունք (անհրաժեշտության դեպքում՝ ցուցիչներ)	Մշտական գործող թիմ Ներդրումային հնարավորությունների ուսումնասիրության զեկույց
Վերջնարդյունք՝ ցուցանիշներով	Ստորագրված առնվազն երեք ներդրումային հուշագիր Սկսված առնվազն 1 ներդրումային ծրագիր
Պլանավորված նպատակներ, որոնց իրագործմանը նպաստելու է գործողության իրականացումը	1. Բարենպաստ ներդրումային միջավայրի ստեղծում ձեռներեցության և փոքր բիզնեսի զարգացման և ներդրումների ներգրավման համար
Գործողությանն առնչվող հիմնասյուները	Իրավական կարգավորման և ինստիտուցիոնալ շրջանակ Արտաքին դիրքավորում և մարքեթինգ Հող և ենթակառուցվածքներ

1. Բարենպաստ ներդրումային միջավայր ձեռներեցության և փոքր բիզնեսի զարգացման համար

Գործողությունների նկարագրություն	
Անվանում	1.2. Տեղական ռեսուրսների և ուսումնասիրության հիման վրա ներդրումային փաթեթների պատրաստում և հրապարակում համայնքի էլեկտրոնային կայքում
Առաջադար գործընկեր	
Մասնակից գործընկերներ	Համայնքապետարան, տեղի- գործարարներ, աշխատանքային խումբ
Մեկնարկի ամսաթիվ	Հունվար 2019
Տևողություն	Հունվար 2019- մարտ 2020
Ընդհանուր գնահատված ծախս	-
I. Կապիտալ ծախսեր (եթե կան)	-
II. Այլ ծախսեր (եթե կան)	-
Ֆինանսավորման աղբյուրներ (եթե հայտնի են)	-
Արդյունք (անհրաժեշտության դեպքում՝ ցուցիչներ)	Առնվազն 10 ներդրումային փաթեթների մշակում Ներդրումային փաթեթների առկայությունը համայնքի վեբկայքում
Վերջնարդյունք՝ ցուցանիշներով	Ստորագրված առնվազն երեք ներդրումային հուշագիր Սկսված առնվազն 1 ներդրումային ծրագիր
Պլանավորված նպատակներ, որոնց իրագործմանը նպաստելու է գործողության իրականացումը	1. Բարենպաստ ներդրումային միջավայրի ստեղծում ձեռներեցության և փոքր բիզնեսի զարգացման և ներդրումների ներգրավման համար
Գործողությանն առնչվող հիմնասյուները	Իրավական կարգավորման և ինստիտուցիոնալ շրջանակ Արտաքին դիրքավորում և մարքեթինգ Հող և ենթակառուցվածքներ

1. Բարենպաստ ներդրումային միջավայր ձեռներեցության և փոքր բիզնեսի զարգացման համար

Գործողությունների նկարագրություն	
Անվանում	1.3 Ներդրումային համաժողովի իրականացում
Առաջարկար գործընկեր	
Մասնակից գործընկերներ	Համայնքապետարան, ՀԿ-ներ, գործարարներ, պոտենցիալ ներդրողներ, աշխատանքային խումբ
Մեկնարկի ամսաթիվ	Հունվար 2019
Տևողություն	Հունվար-դեկտեմբեր 2019
Ընդհանուր գնահատված ծախս	-
I. Կապիտալ ծախսեր (երթեկան)	-
II. Այլ ծախսեր (երթեկան)	
Ֆինանսավորման աղբյուրներ (երթե հայտնի են)	Համայնքի և դոնորի համաֆինանսավորում
Արդյունք (անհրաժեշտության դեպքում՝ ցուցիչներ)	Առնվազն մեկ իրականացված ներդրումային համաժողով Համաժողովին մասնակցած պոտենցիալ ներդրողների քանակ Համաժողովին ներկայացված ներդրումային առաջարկների քանակ
Վերջնարդյունք՝ ցուցանիշներով	Ստորագրված առնվազն երեք ներդրումային հուշագիր Սկսված առնվազն 1 ներդրումային ծրագիր
Պլանավորված նպատակներ, որոնց իրագործմանը նպաստելու է գործողության իրականացումը	1. Բարենպաստ ներդրումային միջավայրի ստեղծում ձեռներեցության և փոքր բիզնեսի զարգացման և ներդրումների ներգրավման համար
Գործողությանն առնչվող հիմնասյուները	Իրավական կարգավորման և ինստիտուցիոնալ շրջանակ Արտաքին դիրքավորում և մարքեթինգ Հող և ենթակառուցվածքներ

2. Գյուղական կայուն զբոսաշրջության ապահովում

Գործողությունների նկարագրություն	
Անվանում	2.1. Մշակել տուրիզմի բացահայտման նոր ուղղություններ, այդ վայրերը ներկայացնել տուր-օպերատորներին՝ զբոսաշրջային նոր փաթեթներում ընդգրկելու համար
Առաջատար գործընկեր	
Մասնակից գործընկերներ	Համայնքապետարան, տուր-օպերատորներ , աշխատանքային խումբ
Մեկնարկի ամսաթիվ	Հունվար 2019
Տևողություն	Հունվար 2019- մայիս 2020
Ընդհանուր գնահատված ծախս	2800000 դրամ (5000 եվրո)
I. Կապիտալ ծախսեր (եթե կան)	-
II. Այլ ծախսեր (եթե կան)	2800000 դրամ (5000 եվրո)
Ֆինանսավորման աղբյուրներ (եթե հայտնի են)	Համայնքային բյուջե
Արդյունք (անհրաժեշտության դեպքում՝ ցուցիչներ)	Զեկույց, որում քարտեզագրված են զբոսաշրջային նոր ակտիվները և ուղղությունները , Դրանց բարելավման/ բարեկարգման կարիքների գնահատումը և գործողությունների պլան
Վերջնարդյունք՝ ցուցանիշներով	Համայնք այցելող զբոսաշրջիկների քանակի աճ Հյուրատների քանակի ավելացում Շահագործվող ներ զբոսաշրջային ուղղություններ
Պլանավորված նպատակներ, որոնց իրագործմանը նպաստելու է գործողության իրականացումը	Զարգացած զբոսաշրջային ոլորտ
Գործողությանն առնչվող հիմնասյուները	Արտաքին դիրքավորում և մարքեթինգ Հմտություններ և մարդկային կապիտալ, ներառականություն

2. Գյուղական կայուն զբոսաշրջության ապահովում

Գործողությունների նկարագրություն	
Անվանում	2.2. Յուրաքանչյուր գյուղական բնակավայրի զբոսաշրջիկի համար նախատեսված ուղեցույցի մշակում և տպագրություն, էլեկտրոնային միջոցներով տարածում
Առաջադար գործընկեր	
Մասնակից գործընկերներ	Համայնքապետարան, զբոսաշրջության կենտրոններ , աշխատանքային խումբ
Մեկնարկի ամսաթիվ	Հունվար 2019
Տևողություն	Հունվար 2019- հուլիս 2020
Ընդհանուր գնահատված ծախս	2800000 դրամ (5000 էվրո)
I. Կապիտալ ծախսեր (եթե կան)	
II. Այլ ծախսեր (եթե կան)	2800000 դրամ (5000 էվրո)
Ֆինանսավորման աղբյուրներ (եթե հայտնի են)	դոնոր
Արդյունք (անհրաժեշտության դեպքում՝ ցուցիչներ)	1000 օրինակ տպագրված ուղեցույց Ուղեցույցի առկայություն զբոսաշրջային կենտրոնների 80%-ում
Վերջնարդյունք՝ ցուցանիշներով	Համայնք այցելող զբոսաշրջիկների քանակի աճ Հյուրատների քանակի ավելացում Շահագործվող ներ զբոսաշրջային ուղղություններ
Պլանավորված նպատակներ, որոնց իրագործմանը նպաստելու է գործողության իրականացումը	Զարգացած զբոսաշրջային ոլորտ
Գործողությանն առնչվող հիմնասյուները	Արտաքին դիրքավորում և մարքեթինգ Հմտություններ և մարդկային կապիտալ, ներառականություն

2. Գյուղական կայուն զբոսաշրջության ապահովում

Գործողությունների նկարագրություն	
Անվանում	2.3. Ընտրված հյուրատների համար հյուրընկալության գաղտնիքները թեմայով դասընթացի կազմակերպում
Առաջարկար գործընկեր	
Մասնակից գործընկերներ	Գյուղական հյուրատների ներկայացուցիչներ, աշխատանքային խումբ
Մեկնարկի ամսաթիվ	Մարտ 2019
Տևողություն	Մարտ 2019- մայիս 2020
Ընդհանուր գնահատված ծախս	840000 դրամ (1500 եվրո)
I. Կապիտալ ծախսեր (եթե կան)	-
II. Այլ ծախսեր (եթե կան)	840000 դրամ (1500 եվրո)
Ֆինանսավորման աղբյուրներ (եթե հայտնի են)	դոնոր
Արդյունք (անհրաժեշտության դեպքում՝ ցուցիչներ)	Տարեկան մեկ դասընթաց Առնվազն 20 մասնակիցներ
Վերջնարդյունք՝ ցուցանիշներով	Համայնք այցելող զբոսաշրջիկների քանակի աճ Հյուրատների քանակի ավելացում Շահագործվող ներ զբոսաշրջային ուղղություններ
Պլանավորված նպատակներ, որոնց իրագործմանը նպաստելու է գործողության իրականացումը	Զարգացած զբոսաշրջային ոլորտ
Գործողությանն առնչվող հիմնասյուները	Արտաքին դիրքավորում և մարքեթինգ Հմտություններ և մարդկային կապիտալ, ներառականություն

2. Գյուղական կայուն զբոսաշրջության ապահովում

Գործողությունների նկարագրություն	
Անվանում	2.4 Տուր-օպերատորների և համայնքի մասնակցությամբ աշխատաժողովի կազմակերպում
Առաջարար գործընկեր	
Մասնակից գործընկերներ	Զբոսաշրջային ծառայություններ մատուցողներ, ՏԻՄ և ՀԿ ներկայա-ցուցիչներ,
Մեկնարկի ամսաթիվ	Հունվար 2019
Տևողություն	Հունվար 2019- մայիս 2020
Ընդհանուր գնահատված ծախս	560000 դրամ (1000 եվրո)
I. Կապիտալ ծախսեր (եթե կան)	-
II. Այլ ծախսեր (եթե կան)	560000 դրամ (1000 եվրո)
Ֆինանսավորման աղբյուրներ (եթե հայտնի են)	Համայնքային բյուջե
Արդյունք (անհրաժեշտության դեպքում՝ ցուցիչներ)	Առնվազն մեկ ճանաչողական այցելություն և աշխատաժողով Մասնակից առնվազն 10 տուր-օպերատորներ
Վերջնարդյունք՝ ցուցանիշներով	Համայնք այցելող զբոսաշրջիկների քանակի աճ Հյուրատների քանակի ավելացում Շահագործվող ներ զբոսաշրջային ուղղություններ
Պլանավորված նպատակներ, որոնց իրագործմանը նպաստելու է գործողության իրականացումը	Զարգացած զբոսաշրջային ոլորտ
Գործողությանն առնչվող հիմնասյուները	Արտաքին դիրքավորում և մարքեթինգ Հմտություններ և մարդկային կապիտալ, ներառականություն

3.2 արգացած էկոտուրիզմի գոյի Հերիերի ջրամբարի հարևանությամբ

Գործողությունների նկարագրություն	
Անվանում	3.1 Ջրամբարի հարևանությամբ տուրիստական գոյու շինարարության նախագծի պատվիրում
Առաջատար գործընկեր	
Մասնակից գործընկերներ	Համայնքապետարան
Մեկնարկի ամսաթիվ	Հունվար 2019
Տևողություն	Հունվար 2019- մարտ 2019
Ընդհանուր գնահատված ծախս	1000000 (1785Էվրո)
I. Կապիտալ ծախսեր (եթե կան)	1000000 (1785Էվրո)
II. Այլ ծախսեր (եթե կան)	
Ֆինանսավորման աղբյուրներ (եթե հայտնի են)	Համայնքապետարան
Արդյունք (անհրաժեշտության դեպքում՝ ցուցիչներ)	Անհրաժեշտ նախագծերի առկայություն
Վերջնարդյունք՝ ցուցանիշներով	Համայնք այցելող զբոսաշրջիկների քանակի աճ Շահագործվող ներ- զբոսաշրջային ուղղություններ Նոր աշխատատեղեր Նոր տուրիստական ենթակառուցվածքների առկայություն
Պլանավորված նպատակներ, որոնց իրագործմանը նպաստելու է գործողության իրականացումը	Էկոտուրիզմի զարգացում, /ձկնորսություն, արշավներ, պատմամշակութային հուշարձանների այցելություններ, ձմեռային տուրիզմ/ Հերիերի ջրամբարի հարևանությամբ
Գործողությանն առնչվող հիմնասյուները	Հող և ենթակառուցվածքներ, Արտաքին դիրքավորում և մարկեթինգ

3.2 արգացած էկոտուրիզմի գոյի Հերիերի ջրամբարի հարևանությամբ

Գործողությունների նկարագրություն	
Անվանում	3.2 Ջրամբարի հարևանությամբ գտնվող տուրիստական գոտու և ավաներձ տարածքի հողահարթեցման աշխատանքներ
Առաջարկար գործընկեր	
Մասնակից գործընկերներ	Համայնքապետարան
Մեկնարկի ամսաթիվ	Մայիս 2019
Տևողություն	Մայիս 2019- հոկտեմբեր 2019
Ընդհանուր գնահատված ծախս	10080000 (18000 եվրո)
I. Կապիտալ ծախսեր (եթե կան)	10080000 (18000 եվրո)
II. Այլ ծախսեր (եթե կան)	-
Ֆինանսավորման աղբյուրներ (եթե հայտնի են)	
Արդյունք (անհրաժեշտության դեպքում՝ ցուցիչներ)	Աշխատանքների իրականացման համապատասխանությունը նախագծին Իրականացման ժամանակացույցը Կատարված աշխատանքների ծավալը
Վերջնարդյունք՝ ցուցանիշներով	Համայնք այցելող զբոսաշրջիկների քանակի աճ Շահագործվող ներ- զբոսաշրջային ուղղություններ Նոր աշխատատեղեր Նոր տուրիստական ենթակառուցվածքների առկայություն
Պլանավորված նպատակներ, որոնց իրագործմանը նպաստելու է գործողության իրականացումը	Էկոտուրիզմի զարգացում, /ձկնորսություն, արշավներ, պատմամշակութային հուշարձանների այցելություններ, ձմեռային տուրիզմ/ Հերիերի ջրամբարի հարևանությամբ
Գործողությանն առնչվող հիմնասյուները	Հող և ենթակառուցվածքներ, Արտաքին դիրքավորում և մարկեթինգ

3.2 արգացած էկոտուրիզմի գուրի Հերիերի ջրամբարի հարևանությամբ

Գործողությունների նկարագրություն	
Անվանում	3.3 Համայնքի կողմից 5 քոթեջների կառուցում և տրամադրում մասնավոր կառավարման
Առաջարկար գործընկեր	
Մասնակից գործընկերներ	Համայնքապետարան
Մեկնարկի ամսաթիվ	Մայիս 2019
Տևողություն	Մայիս 2019- հոկտեմբեր 2019
Ընդհանուր գնահատված ծախս	112000000 (200000 եվրո)
I. Կապիտալ ծախսեր (եթե կան)	112000000 (200000 եվրո)
II. Այլ ծախսեր (եթե կան)	-
Ֆինանսավորման աղբյուրներ (եթե հայտնի են)	Համայնքապետարան
Արդյունք (անհրաժեշտության դեպքում՝ ցուցիչներ)	Բարեկարգված հարակից տարածքների ծավալը Կառուցված քոթեջների քանակը
Վերջնարդյունք՝ ցուցանիշներով	Համայնք այցելող զբոսաշրջիկների քանակի աճ Շահագործվող ներ- զբոսաշրջային ուղղություններ Նոր աշխատատեղեր Նոր տուրիստական ենթակառուցվածքների առկայություն
Պլանավորված նպատակներ, որոնց իրագործմանը նպաստելու է գործողության իրականացումը	Էկոտուրիզմի զարգացում, /ձկնորսություն, արշավներ, պատմամշակութային հուշարձանների այցելություններ, ձմեռային տուրիզմ/ Հերիերի ջրամբարի հարևանությամբ
Գործողությանն առնչվող հիմնասյուները	Հող և ենթակառուցվածքներ, Արտաքին դիրքավորում և մարկեթինգ

Հավելված 2. ՏՏԶ պլանի մշակման նպատակող շահագրգիռ կառույցների հետ քննարկումների ցանկ

	Մասնակիցները	Հանդիպումների բովանդակությունը	Օրը	Վայրը
1	Վայք համայնքի ղեկավար Վայքի համայնապետարանի ՏՏԶ պատասխանատու <<Կայուն կապ>> ՍՊԸ տնօրեն /Բագրատ Սողոմոնյան/ Հույս 98 ՀԿ տնօրեն /Արմինե Սաֆարյան, / Համայնքի ակտիվ երիտասարդներ Օրի Ալեքսանյան, Սոնա Բադալյան, Արզարյան Տարոն	Ներկայացվել է ՏՏԶ պլանի կազմման նպատակները, ծանոթացվել է «Համայնքի ղեկավարներ հանուն տնտեսական զարգացման» եվրոպական Միության նախաձեռնությանը:	20.12.17	Վայք, Վայքի համայնքապետարան
2	Վայքի համայնապետարանի ՏՏԶ պատասխանատու Աշխատանքային խումբ՝ Խաչիկ Մկրտչյան, Արամ Հովսեփյան,	Աշխատանքային խմբի կազմավորում: Քննարկվել է աշխատանքային խմբի գործողությունները	10.01.18	Վայք, Վայքի համայնքապետարան
3	Վայքի համայնապետարանի ՏՏԶ պատասխանատու Աշխատանքային խումբ՝ Խաչիկ Մկրտչյան, Արմինե Վարդանյան, Վահե Գրիգորյան,	Նախաձեռնության վերաբերյալ հանդիպումներ քննարկումներ Վայք համայնքի գործարարների հետ, հիմնվել է գործընկերական խումբ	25.01.18	Վայք, Վայքի համայնքապետարան
4	Վայքի համայնապետարանի ՏՏԶ պատասխանատու Աշխատանքային խումբ Գործընկերային խումբ /Համայնքապետարան, Հույս 98 ՀԿ տնօրեն Ա. Սաֆարյան, Կայուն Կապ ՍՊԸ տնօրեն Բ. Սողոմոնյան, Վայոց Ձոր ՓԲԸ Ա. Արարատյան/ Վայքի ավագանի Կ. Ղազարյան,	Նախաձեռնության վերաբերյալ հանդիպումներ քննարկումներ Վայք համայնքի ակտիվ երիտասարդների հետ Գործընկերության խմբի ձևավորում	03.03.18	Վայք, Վայքի համայնքապետարան
5	Վայքի համայնապետարանի ՏՏԶ պատասխանատու Աշխատանքային խումբ	Նախաձեռնության վերաբերյալ հանդիպումներ քննարկումներ ֆերմերների հետ	15.03.18	Արին բնակավայր, վարչական կենտրոն
6	Վայքի համայնապետարանի ՏՏԶ պատասխանատու Աշխատանքային խումբ Գործընկերության խումբ	Նախաձեռնության վերաբերյալ քննարկումներ բնակիչների, ֆերմերների հետ,	14.03.18	Ագատեկ և Փոռ բնակավայր, վարչական կենտրոն
7	Վայքի համայնապետարանի ՏՏԶ պատասխանատու Աշխատանքային խումբ Գործընկերության խումբ	Նախաձեռնության վերաբերյալ հանդիպումներ քննարկումներ բնակիչների հետ	15.03.18	Զեդեա բնակավայր, վարչական կենտրոն
8	Վայքի համայնապետարանի	ՏՏԶ –ի վերջնական	20.08.18	Վայք, Վայքի

SSՀՊ պատասխանատու Աշխատանքային խումբ, գործարարներ, ֆերմերներ, ՀԿ ներկայացուցիչներ, Գործընկերության խումբ	քննարկում և ներկայացում	համայնքապետարան
---	-------------------------	-----------------

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՇԱԳԻՐ

ՎԱՅՔԻ ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ԵՎ ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ , ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՀԱՏՎԱԾԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՄԻՋԵՎ

Վայքի համայնքապետարանը մի կողմից եւ Համայնքի քաղաքացիական հասարակության, գործարար շրջանի ներկայացուցիչները մյուս կողմից, համատեղ հանդիսանալով Կողմեր, ընդունելով **«Համայնքի ղեկավարներ հանուն տնտեսական զարգացման» նախաձեռնության կարևորությունը՝** Վայք համայնքի տեղական տնտեսության զարգացման, միավորվելով ներկայացուցչական ժողովրդավարությանը նոր որակ, ուղղվածություն եւ ծավալներ հաղորդելու ընդհանուր նպատակի համար, համաձայնվեցին հետևյալի շուրջ՝

1. Հետամուտ լինել իրենց համատեղ գործողություններում՝ համագործակցելու տեղական ինքնակառավարման մարմինների, համայնքում գործող մասնավոր հատվածի և քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչների միջև:
2. Բարելավել տեղական ինքնակառավարման մարմինների տեխնիկական հմտությունները, ինչպես նաև տեղական տնտեսական զարգացման ծրագրերի իրագործման համար պահանջվող կարողությունները:
3. Խթանել պետություն-մասնավոր հատված երկխոսության վրա հիմնված տեղական համագործակցությունների և ցանցերի ստեղծումը՝ աճի, զարգացման և զբաղվածության մեծացմանն ուղղված ծրագրերի իրագործման համար:
4. Զարգացնել և տարածել նորարարություններն ու լավագույն փորձը՝ տեղական զարգացման դերակատարներին մոտիվացնելու, նոր գործնական մոտեցումները աշխատանքում կիրառելու և զարգացմանն ուղղված տեղական քաղաքականություններն ու գործողությունները պահպանելու համար:
5. Կողմերը կհամագործակցեն ծրագրային գործընթացների արդյունավետությունը, թափանցիկությունն ու համապարփակությունը բարելավելու ուղղությամբ՝ կարիքների անկախ գնահատման արդյունքներին եւ ներկայացված առաջարկություններին համապատասխան:
6. Կողմերը կխթանեն գործընթացների թափանցիկությունն ու տեղեկատվության մատչելիությունը: Կընդլայնեն քաղաքացիական հասարակության մասնակցությունն ծրագրերի մշակման գործընթացում:
7. Կողմերը կհամագործակցեն համայնքում մասնագիտական ունակությունների, մասնավորապես ծրագրերի եւ նախագծերի պատրաստման հմտությունների հետագա կատարելագործմանն ուղղությամբ՝ տարբեր ուսուցողական ծրագրեր նախաձեռնելու միջոցով:
8. Վայքի համայնքապետարանը կփորձի տրամադրել տեխնիկական, կրթական, տեղեկատվական, վարչարարական եւ այլ տեսակի աջակցություն կամ կնպաստի համապատասխան աջակցության տրամադրմանը:
9. Վայքի համայնքապետարանը կփորձի նպաստել քաղաքացիաան հասարակցության, գործարար շրջանի ներկայացուցիչների եւ (կամ) ներգրավվածությանը Վայքի համայնքապետարանի հետ համաձայնեցված համատեղ գործողություններում, նախաձեռնություններում եւ ծրագրերի կազմման եւ (կամ) իրականացման գործում:
10. Կողմերը պարբերաբար կփոխանակեն համապատասխան տեղեկատվություն եւ հրապարակված նյութեր, որոնք վերաբերում են սույն Համագործակցության հուշագրի (այսուհետ՝ Հուշագիր) առարկային:
11. Սույն Հուշագրի դրույթների կիրառման եւ մեկնաբանման հետ կապված՝ Կողմերի միջեւ ծագած տարաձայնությունները լուծվում են համատեղ քննարկումների եւ խորհրդակցությունների միջոցով:
12. Կողմերի միջեւ փոխադարձ համաձայնությամբ սույն Հուշագրում կարող են կատարվել փոփոխություններ եւ լրացումներ, որոնք կամրագրվեն առանձին արձանագրությամբ: Արձանագրությունն ուժի մեջ կմտնի սույն Հուշագրի ուժի մեջ մտնելու համար սահմանված կարգով եւ կհանդիսանա սույն Հուշագրի բաղկացուցիչ մասը:
13. Սույն Հուշագիրն ուժի մեջ է մտնում Կողմերի ստորագրման պահից եւ գործում է անժամկետ:

Ծանուցելով ոչ ուշ, քան երեսուն (30) օրացուցային օր առաջ:

14.Հուշագրի դադարեցումը չպետք է ազդի դրա գործողության ընթացքում սկսված ծրագրերի վրա, եթե Կողմերն այլ համաձայնության չեն եկել:

15.Սույն Հուշագիրը կազմված է Վայք համայնքում 2018 թվականի մարտի երեք

Վայք համայնքի ղեկավար Թ. Ավետյան
Հույս 98 ՀԿ նախագահ Ա. Սաֆարյան
Կայուն Կապ ՍՊԸ տնօրեն Բ. Սողոմոնյան
Վայոց Ձոր ԲԲԸ տնօրեն Տ. Արարատյան